

INTERVIEW

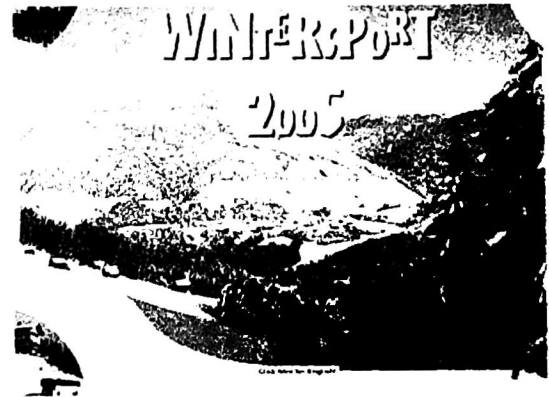
Duurzaam alpentoeerisme

Nú maatregelen nemen om ook over vijftig jaar nog te kunnen skiën

Als er nu niets gebeurt, dan behoort skiën in Oostenrijk of Zwitserland over een paar decennia definitief tot de verleden tijd. Natuur en milieu in de alpenlanden ondervinden grote schade als gevolg van het toerisme en met name van de wintersport. Verschillende partijen hebben daarom, internationaal, de handen ineen geslagen om tot een duurzaam alpentoeerisme te komen. 'Natuur en milieu moeten belangrijke factoren in de keus van de consument worden.'

Jaarlijks trekken honderd miljoen mensen, van wie ongeveer twee miljoen Nederlanders, de Alpen in. De gevolgen van hun activiteiten liegen er niet om: verstopte dalen door verkeersdruk, ontbossing, erosie, de aanleg van grootschalige infrastructuur en verdwijnende landbouw bezorgen de Alpen de twijfelachtige eer het meest bedreigde berggebied ter wereld te zijn. Het zijn de sneeuwtoeristen die de grootste druk op landschap en milieu leggen, vandaar dat de partijen die zich verenigd hebben om tot duurzame vormen van toerisme in de alpenlanden te komen, zich in eerste instantie op de wintersport richten. Op verzoek van het Oostenrijks milieuministerie heeft het Nederlands

Alpenplatform (NAP) in Nederland de rol van 'bruggenbouwer' op zich genomen. Het NAP coördineert initiatieven en activiteiten die door Nederlandse partijen worden genomen om tot een duurzaam toerisme in de Alpen te komen. Projectleider Marnix Viëtor: 'Als we over vijftig jaar ook nog willen kunnen genieten van een skivakantie, dan is het onvermijdelijk dat we nu maatregelen nemen én dat dat in goed overleg gebeurt tussen Alpen- en herkomstlanden. Die samenwerking heeft gestalte gekregen in het eind vorig jaar opgerichte Netwerk Europäischer Tourismusinitiative für Sanfter Mobilität (NETS), waarin ruim twintig toonaangevende partijen uit Duitsland, Frankrijk, Oostenrijk,

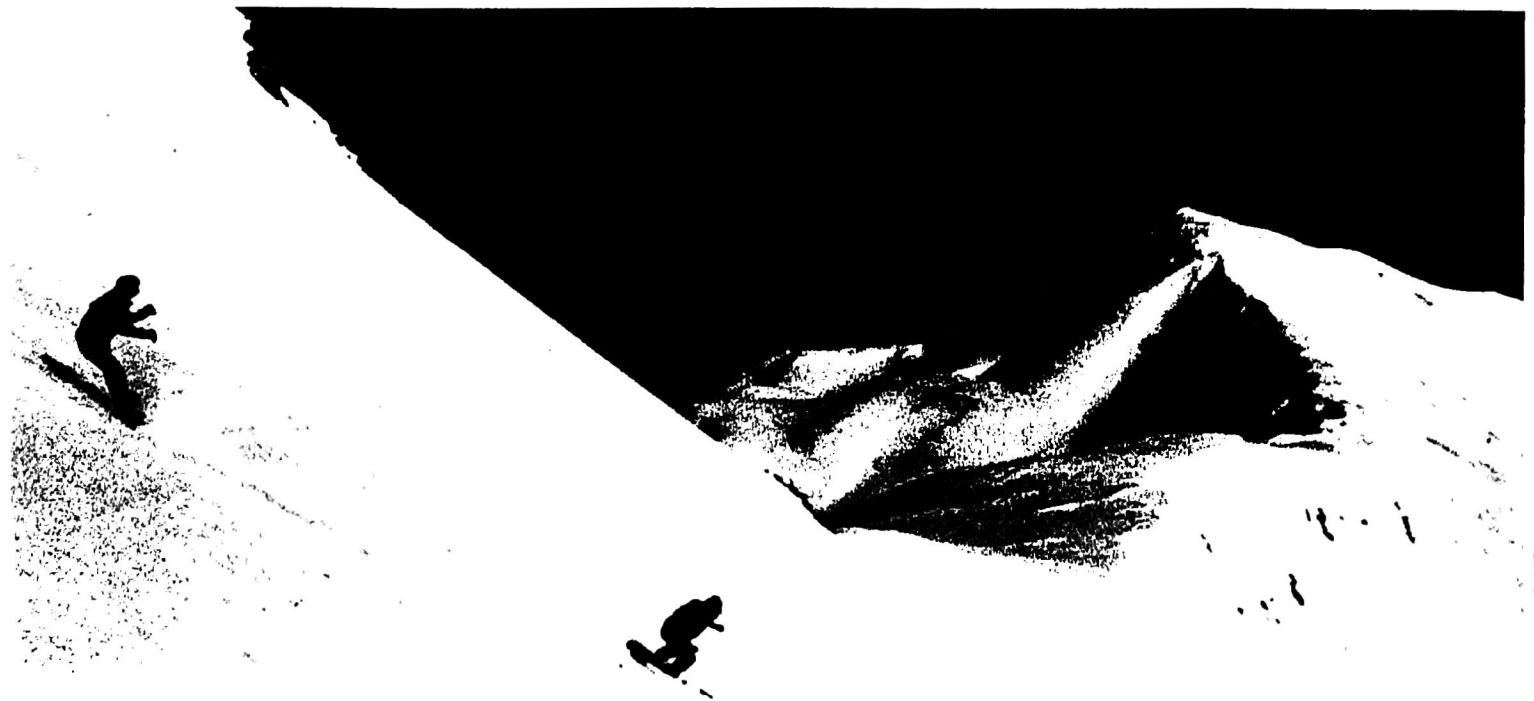

Zwitserland en Nederland wensen en behoeften van partijen in de herkomstlanden en het aanbod van producten en diensten in de bestemmingsgebieden met elkaar in overeenstemming proberen te brengen.'

Meer dan redelijk alternatief

Ruim 70% van de Nederlandse wintersportgangers pakt de auto naar de Alpen. Ton Meeles, directeur NS Travel, hoopt dat percentage de komende jaren fors omlaag te brengen. 'De trein is een méér dan redelijk alternatief. Natuurlijk begrijp ik waarom mensen de auto nemen. Het is gemakkelijk, hij is toch al betaald en de ski's gaan op het dak mee. Maar daar kan ik met ons concept van de Alpen Expres van alles tegenin brengen. Zeker in winterse omstandigheden is de trein het ideale vervoermiddel: geen files, geen gladheid, je hoeft niet bang te zijn dat je strandt, je hebt bewegingsvrijheid, kunt onderweg een biertje drinken of lekker eten en je wordt met een aansluitende transfer tot voor de deur van het hotel gebracht. Daarnaast is er ski-opvang in de treinen en hebben we sinds deze winter een bagageservice, waarmee je je koffers vooruit kunt sturen.' Om meer

Niet meer buiten de piste skiën.

Auto uitbannen.

mensen in de trein te krijgen wordt het concept van de Alpen Expres steeds verder verfijnd. Maar er is meer nodig volgens Meeles. 'Vakantiespreiding is een eerste vereiste. Wij kunnen nu nauwelijks groeien. Rond de krokusvakantie staat al ons materieel op de rails. Meer hebben we niet en meer kunnen we ook niet aanschaffen, zolang de bulk van de wintersporters niet bereid is om in een andere maand naar het zuiden te vertrekken. Waar we ook naartoe zouden willen is flexibele wisseldagen. Nu is alles, van vervoer tot hotelkamer tot skischool, afgestemd op een vakantie die van zaterdag tot zaterdag loopt. Waarom zouden we in de 24-uurs economie van tegenwoordig niet nog één of zelfs twee wisseldagen kunnen invoeren? De topdrukke wordt gespreid en de bestaande systemen beter benut.' Meeles realiseert zich dat de auto niet onmiddellijk door de trein verslagen zal worden. 'Maar de eerste stappen hebben we gezet, dat is het bieden van een goed alternatief.'

Auto uitgebannen

Alternatieven bieden, de consument bewust maken: ook Viëtor benadrukt het belang hiervan. 'Door goede informatie te geven hopen we dat natuur en milieu ook belangrijke factoren in zijn keuze worden. Veel toeristen weten niet welke schade hun activiteiten kunnen aanrichten. Wij willen aangeven hoe het ook anders kan.' Dat de consument zeker niet afwijzend tegenover duurzaam toerisme staat, bewijzen de eerste proefprojecten. 'In een aantal dorpen in Oostenrijk en Zwitserland is de auto bijvoorbeeld al totaal uitgebannen. Paardenkoetsen, elektrobussen en 'golfkarretjes' op zonne-energie zorgen voor het vervoer. Deze dorpen hebben een significante toename van het aantal toeristen laten zien, ze draaien economisch beter. Ergens ligt het ook voor de hand. Rust en stilte zijn de oorspronkelijke kenmerken van Alpendorpen. Auto's vervuilen niet alleen, ze doen ook die beleefingswaarden afnemen.'

Ideaalbeeld wordt werkelijkheid

Maar duurzaam toerisme draait om méér dan alleen mobiliteit. Touroperator

Travel Unie, bekend van merken als onder meer Arke, My Way, Fit en Holland International, is in Nederland voorloper op het gebied van milieubewust toerisme. Onlangs bracht Travel Unie samen met negentien Oostenrijkse en Nederlandse organisaties de brochure 'Wintersport 2005' uit. In die brochure, die voorlopig slechts als discussiestuk dient, wordt een beeld geschetst van een wintersportvakantie over zes jaar. Milieumanager Nico Visser van Travel Unie: 'De voorbeelden in de brochure zijn nu nog ideaalbeelden, maar over zes jaar willen we die in werkelijkheid bereikt hebben. Waar we naartoe willen, is een wintersportreis waarvan alle onderdelen het predikaat duurzaam verdienen. Van milieuvriendelijk transport tot het zuinig omgaan met water en energie, van ecologisch verantwoord aangelegde pistes tot het serveren van streekproducten, van richtlijnen waaraan de wintersportactiviteiten moeten voldoen tot berggidsen die behalve op de veiligheid van hun gasten ook op de natuurwaarden letten. Daarnaast is het belangrijk dat de componenten goed op elkaar aansluiten. Als de wintersporter een uur op het station moet staan blauwbekken voordat zijn transferbus komt voorrijden, dan hebben we iets fout gedaan.' Maar wanneer komt een transportbedrijf, kabelbaanexploitant of hotel in aanmerking voor het predikaat duurzaam? 'Duurzaamheid en kwaliteit zijn moeilijk objectief te meten,' weet Visser. 'We willen het wiel ook niet opnieuw uitvinden, daarom proberen we zo veel mogelijk uit te gaan van goede bestaande systemen, zoals het milieuzegel dat de Oostenrijkse overheid toekent aan hoteliers die milieubewust te werk gaan. Die hotels zullen we bij voorkeur boeken. Er loopt nu een onderzoek naar bestaande milieukeurmerken, die we zo veel mogelijk proberen te koppelen.'

Vervoer zonder wachttijden

Toerisme dat natuur en milieu ontziet, gaat dat de consument niet per definitie geld kosten? Visser: 'Het streven is om de consument per saldo niet meer te laten betalen. Dat kan, want de ervaring bij milieu-investeringen leert dat het in het

Nederlands Alpenplatform

Het Nederlands Alpenplatform (NAP) initieert en ondersteunt initiatieven die tot doel hebben de kwaliteit van milieu en toerisme in de Alpen te vergroten.

Het Platform werkt daarbij samen met Alpenorganisaties, aanbieders van vervoer en toerisme- en milieuorganisaties.

In het NAP werken sinds 1991 samen de Stichting Nederlandse Milieugroep Alpen, Nederlandse Skivereniging, ANWB en de Nederlandse Klim- en Bergsportvereniging.

begin duurder is, maar zich later vanzelf terugbetaalt. En soms is milieuvriendelijk zelfs goedkoper. Het laten rijden van een elektrobus kost minder dan het aanleggen van weer een parkeerplaats. De consument waardeert het als er goede alternatieven zijn. Als hij van huis-tot-hoteldeur wordt vervoerd zonder wachttijden, zonder gesjouw met bagage, dan wil hij daar vaak best iets extra's voor betalen.

Begrip bijbrengen

Kunnen we over zes jaar nog wel snowboarden in de Alpen en ons in grote gondels de berg op laten hijsen? Visser: 'De vormen van recreatie zullen niet opeens massaal anders zijn. Ja, we mogen gerust nog skiën en zelfs snowboarden, maar alleen binnen de randvoorwaarden die voorkómen dat de natuur verder geschaad wordt. Dat betekent dat gondels op zonne-energie moeten worden voortbewogen en dat skigidsen hun klastjes niet meer buiten de pistes meenemen. Daarnaast zul je je wel moeten afvragen of er in de Alpen genoeg ruimte is voor nog meer nieuwe ontwikkelingen. Heliskiërs bijvoorbeeld kunnen beter de ruimte van Canada zoeken.'

Viëtor: 'De uitdaging is juist om niet alleen kleinschalig toerisme op poten te zetten, maar ook de al bestaande, massale, vormen van wintersporttoerisme duurzaam te maken en mensen begrip bij te brengen. De Oostenrijkse bergsportvereniging organiseert werkweken waarin toeristen meehelpen om ontboste hellingen opnieuw in te planten, bielzen langs voetpaden aan te leggen en weggespoelde aarde opnieuw in te zaaien. Daar zouden wij ook naartoe moeten. In de winter mogen we met een gerust hart genieten van de wintersport, maar alleen als we ons bewust zijn van de gevaren die de natuur loopt. Helemaal mooi zou het zijn als we in de zomer met z'n allen terug zouden gaan om dát waarvoor we naar de Alpen gaan mee te helpen bewaren.' □

Annemarie de Boer